

The Project Gutenberg EBook of Tri Noveloj by Washington Irving

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at <http://www.gutenberg.org/license>

Title: Tri Noveloj

Author: Washington Irving

Release Date: April 20, 2007 [Ebook 21195]

Language: Esperanto

***START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK
TRI NOVELOJ***

Tri Noveloj

by Washington Irving

Edition 1, (April 20, 2007)

Unua Eldono: Julio 1998
Originaj Anglalingvaj Titoloj:
"RIP VAN-WINKLE"
"TO THE READER"
"ADVENTURE OF THE GERMAN STUDENT"
Copyright 1998
Edwin P. Grobe
for the English-to-Esperanto translations

RIPO VAN-VINKLO

La sekvonta rakonto malkovriĝis en la dokumentaro de forpasinta Didriko Knikerbokero, maljuna sinjoro de Nov-Jorkio, kiu tre scivolemis pri la Nederlanda historio de la provinco kaj la kutimoj de la posteuloj de ties originaj koloniintoj. Siajn historiajn esplorojn li entreprenis tamen malpli inter libroj ol inter homoj. Libroj rakontis nur bedamrinde malmulte pri liaj plej ĵatataj temoj. La maljunajn burĝojn tamen, kaj precipe iliajn edzinojn, li konsideris kiel abunde informhavajn pri tiu legenda folkloro tiel altvalora por la verfakta historio. Tial, kiam ajn li bonĵancis renkonti amantan Nederlandan familion, kompakte enfermitan en ĉia malalttegmenta biendomo sub larĝa branĉa platano, li ĉin konsideris kiel specon de kvazam presita esplorlibro kaj ĉin studegis kun la avido de legemulo.

La rezulto de ĉiuj tiuj esploroj estis historio pri la provinco dum la reĝo de la Nederlandaj provincestroj kiun li publikigis kelkajn jarojn poste. Ege diferencas opinioj taksantaj la literaturan kvaliton de la verko kaj, verdire, ĉi neniel pli bonas ol tamgas.

Ĉia ĉefa valoro estas rigora akurateco kiun efektive oni pridubis okaze de la ekapero de la verko sed kiu pli lastatempe nepre konfirmi as. ĉiuj bibliotekoj ĉin konservas nun en siaj historiaj kolektaĵoj, ĵu antaŭ ĉin verko de sendubinda aŭtoritato.

La maljuna sinjoro mortis ne longe post la eldono de sia verko pro kio, konsidere de tiu malesto-foresto, ni ne povas multe difekti lian restintan bonfamon opiniante ke li pli profitdone pasigintus sian vivon plenumante plej gravajn taskojn. Li kutimis tamen entrepreni sian ĵatokupon siamaniere, kvankam de tempo

al tempo i polvotrompis la okulojn de najbaroj kaj malojigis la spiriton de amikoj pri kiuj li sentis la plej amtentajn respekton kaj karecon. Tiuj tamen memoras liajn erarojn kaj malsamajn ecojn "kun pli da malfeliĝo ol da kolero" kaj komencas hipotezi ke neniam li celis vundi nek ofendi.

Kiom ajn malalttakse lin juas kritikantoj, altvalorajn memoraĵojn pri li ankoraŭ retenas multaj homoj kies bonaj opinioj gravas. Inter tiuj nombri as precipe iuj bakistoj kiuj entreprenis bildigi lian figuron sur siaj Novjaraj kuketoj, efektivigante tiel lian eventualan senmortiĝon, preskaŭ similan al tiu de homoj kies bildoj stampi as sur Vaterlo-medaloj anstataŭ Reĝin-Anjo-kvaronpenco.

* * * * *

Kiu ajn navigis kontraŭflue sur Hudsono-Rivero ne povas forgesi Katskilajn Montojn. Ili estas distran ita ero de la granda Apala-familio kaj vidi as forokcidente de la rivero, suprenvelante ĉi sinjora alteco, supermontante la ĉirkaŭantan pejzaĝon. Ĉiu sezona ĵanuarigo, ĉiu vetera aliiĝo, verŝajne ĉiu dumtaga novhorio estigas malsamecon en la magiaj koloroj kaj formoj de tiuj montoj kiujn iuj bonaj edzinoj proksimaj kaj malproksimaj konsideras kiel perfektajn barometrojn. Kiam la vetero estas bona kaj konstanta la montoj vesti as bluj- kaj purpurkoloraj kaj desegnas siajn amdacajn siluetojn sur la klaran vesperan ĉielon. Foje, tamen, kiam la ĉirkaŭanta pejzaĝo restas sennuba, ili amasigas sur siajn pintojn grizvaporajn kapojn kiuj, en la lastaj radioj de la suba antaŭsuno, brilas kaj lumi as glorkrone.

ebaze de tiuj feaspiktaj montoj povas okazi al vojaŭanto ekvidi malpezan fumon suprenspirali el vilaĝo kies ĵindotegmentoj brilas inter la arboj tie mem kie la bluj-kolornuancoj de la altejo fandi as en la freĝan verdon de la pli proksima pejzaĝo. Eta vilaĝo de granda antikveco ĉi estas, fondite de Nederlandaj koloniintoj dum la fruaj tempoj de la provinco, ĉirkaŭkomence de la estrado de la bona Petro Stujvesanto (li ripozu en paco!),

kaj antaŭnelonge ankoraŭ konservante domojn kiujn la originaj koloniintoj konstruis el malgrandaj flavaj brikoj alvenigitaj de Nederlando, ilin provizante per fenestroj ornamitaj de lignokradaŝoj kaj gablofasadoj protektataj de ventoflagoj.

En tiu sama vila o kaj en unu el tiuj samaj domoj (kiu, se ni diru la precizan veron, estis bedaŭrinde tempoerodita kaj veterodifektita) loĝis multajn jarojn poste, kiam la regiono restis ankoraŭ provinco de Britio, senceremonia bonhumorulo nomi antaŭ Ripo Van-Vinklo. Li estis posteulo de tiuj Van-Vinkloj eminentaj intaj tiel galante en la kavalirecaj tagoj de Petro Stujvesanto kaj kunirintaj tiulastan okaze de la atako kontraŭ Fortreso-Kristino. Li heredis tamen nur malmulte la militan karakteron de siaj antaŭmirintoj.

Mi jam priskribis lin kiel senceremonian bonhumorulon. Krom tio li estis ankaŭ afabla najbaro kaj obeema inregata edzo. Efektive, al tiu lasta kvalito ĵuldi as eble tiu spirita submeti emo gajninta al li tiel universalan popularecon. Plejmulte emas lakei i kaj bonvoli i eksterhejme viroj jam spertintaj la disciplinon de ehejmaj megeroj. Iliaj temperamentoj flekseblis is kaj maleeblis is sendube en la fajra forno de ehejma malfeli o.

ehejma prelego egalvaloras iujn epre eĵajn predikojn kiam temas pri instrui paciencon kaj toleradon. Tial diabla edzino povas esti konsiderata, laŭ multaj vidpunktoj, tolerebla beno. Se tio veras, Ripo Van-Vinklo estis trioble benita.

Certe estas ke li multe plaĝis al iuj bonaj edzinoj de la vila o kiuj, laŭ la kutimo de la milda sekso, apogis lin en iuj familiaj disputoj kaj neniam hezitis, preparolante tiujn aferojn okaze de vesperaj kla adkunvenoj, atribui la tutan kulpon al Sinjorino Van-Vinklo. La infanoj de la vila o, siaflanke, kutimis ekkrii pro oĝo kiam li alproksimi is. Li partoprenis en iliaj ludoj, fabrikis ludilojn por ili, scipovigis ilin flugigi kajtojn kaj ludruli globetojn kaj rakontis al ili longajn fabelojn pri fantomoj, sorĉistinoj kaj Indianoj. Kiam li laŭvagadis la vila on, ili ĉirkaŭis lin trupe, posttirante liajn vestaĵerojn, surgrimante lian dorson,

[003]

lin senpune pri]ercante milmaniere. Dume tra la tuta najbarejo postbojis lin nenia hundo.

La efa malforto de la karaktero de Ripo estis nesuperebla malamo al iuj specoj de profitestiga laboro. Tiaŝo ne povintus rezulti pro manko da diligento am persisto ar li kutimis sidi sur malseka roko kun fi]kaptokano tiel longa kaj peza kiel Tataara lanco kaj fi]kapti taglonge tute senplende kvankam kura igis lin la ekmordo de nepre nenia fi]o. Li ne hezitis porti pafilon sur]ultre dum sinsekvaj horoj, pezpa]adante tra arbaroj kaj mar oj, lamonte kaj lamvale, cele al mortpafi kelkajn sciurojn am sova ajn kolombojn. Neniam li malkonsentis helpi najbaron e okaze de la plej malfacila tasko kaj dum kamparaj foiroj superis iujn konkursantojn dum maiz-sen]elig- am]tonmur-konstru-mat oj. Krome la vila aninoj respondecigis lin pri siaj irtasketoj kaj lin invitis plenumi hazardajn devetojn kiujn iliaj malkomplezaj edzoj malkonsentis fari por ili. Simplavorte, Ripo bonvolis okupi i pri ies aferoj krom siaj. Pri siafamiliaj devoj kaj siabienaj taskoj tamen li nepre ne kapablis interesi i.

Efektive li diris ke tute senutilas labori sur sia propra bieno. i estas la plej pesta terpeceto de la tuta lando. ia iu enhavaŝo jam malboni is kaj damre malboni os, malgram lia laboro. Liaj irkambariloj ade dispeci as. Lia bovino devoji as am tretas la brasikbedon. Trudherboj kreskas pli rapide en liaj kampoj ol aliloke. Pluvo iam ekfalas sammomente kiam li havas eksterdomajn taskojn por fari. Tial kvankam lia hereda bieno]rumpis sub lia estrado, akreon post akreo, kaj kvankam restis el i ununura bedo da Indiana maizo kaj terpomoj, i persistis esti la plej malbone prizorgata bieno de la regiono.

Aldone liaj gefiloj estis tiel ifonvestitaj kaj sova konduataj kiel orfoj apartenantaj al neniu. Lia filo Ripo, bubo naskigita lam la patra modelo, promesis heredi la kutimojn kaj la vestaŝojn de la patro. Li ofte vidi is postsekvante kvazam evalido la patrinajn kalkanojn, vestite en de la patro forŝetita genupantalono kiun unumane kaj malfacile li bezonis reteni supergrunde same kiel

eleganta sinjorino bezonas suprenlevi sian robtrenafon okaze de malbona vetero.

Ripo Van-Vinklo tamen estis unu el tiuj feli aj homoj kiuj, havante folan, facile funkciantan temperamenton, ne maltrankvili as pri la mondo, man as blankan am brunan panon, depende de kiu el la du pli senzorge am pli sen ene akireblas, kaj preferus malsufi e man i pencopreze ol labori pundosalajre. Restunte solapersone, li pasigintus sian vivon fajfante pro perfekta kontenti o. Lia edzino tamen ade plenigis liajn orelojn pri plendoj teme de lia senokupeco kaj malzorgeco kaj la ruino kiun li trudas al sia familio. Matene, tagmeze kaj nokte Jia lango sen ese movi is kaj io tio kion li diris am faris estigis senmanke torenton da ehejma elokventeco. Ripo disponis pri ununura respondrimedo por iuj tiuj prelegoj, respondrimedo kiu, pro ofta funkciado, finfine sin kutimigis. Li levis la Jultrojn, Jancelis la kapon, suprendirektis la rigardon, tamen nenion diris. Sed tio iam instigis la edzinon pafumi novan plendosalvon. Kutime rezultis tial ke, forkondukante siajn kunulojn, li retiri is al eks-terdoma sekurejo: la sola ejo kiu apartenas, verdire, al inregata edzo. [004]

La ununura ehejma adepto de Ripo estis lia hundo Lupo kiu estis tiel inregata kiel sia mastro ar Sinjorino Van-Vinklo konsideris ilin kiel kunbatalantojn en senokupeco. Vi e rigardis Lupon kun malbondeziraj okuloj, supozante in la kamzo de la ofta erarvagado de la mastro. Vere estas, ke teme pri iuj temperamentaj kvalitoj konvenantaj al respektinda hundo, i estis la plej kura a besto iam esplorinta la arbarojn. Sed kiu kura o kapablas kontraŭstari la sen esajn kaj iosie antajn terurojn de virina lango? Ekde la momento kiam Lupo eniris la domon, ia hupo falis, ia vosto velkis isplanke am bukli is interkrure, i Jteliradis kun mieno de pendumoto, 5etante multajn isflankajn rigardetojn al Sinjorino Van-Vinklo. Kiam ajn Ji eksvingetis balailon am kuluregon, la hundo alkuregis haste kaj jelpante la pordon.

La tempoj ade kaj sen ese malpliboni is por Ripo Van-Vinklo dume ke la jaroj de lia geedzi a ekzisto ade kaj sen ese plinom-bri is. A o ne malakrigas akran humoron kaj akra lango estas la sola randohava ilo kiu pliakri as pro utiligo. Dum longa tempo li kutimis sin konsoli, post eldoma forpeli o, partoprenante en speco de klubo de sa uloj, filozofoj kaj ceteraj vila aj senokupuloj kiuj kunvenis sur benko staranta antaŭ malgranda gastejo ornamita per ru vanga portreto pri Lia Re a Mo]to Georgo la Tria. Tie ili kutimis sidi subombre daŭre de longa senzorga somertago, parolante senentuziasme pri vila aj kla aŝoj aŭ rakontante senfinajn dormigajn anekdotojn pri nenio. Sed valorintus]tatistan salajron la bon]anco amskulti la profundajn diskutojn okazintajn fojfoje kiam malnova ŝurnalo hazarde atingis iliajn manojn pere de preterpasinta voja into. Kiel solene ili amskultis ties enhavaŝon trenparole deklamatan de Deriko Van-Bumelo, la lernejestro, eleganta, lerta vireto kiu alfrontis tute sentime la plej gigantajn vortojn de la vortaro. Kaj kiel sa e ili kunmeditadis pri publikaj eventoj jam okazintaj antaŭ pluraj monatoj.

La opiniojn de tiu konsilio entute estris Nikolao Vederó, vila a patriarko kaj mastro de la gastejo antaŭ kies pordo li sidis de la mateno is la nokto, movi ante nur sufi adistance por resti sub la ombro de granda arbo kaj eviti sin sunbruligi. Efektive, la najbaroj scipovis kalkuli la taghoron laŭ liaj movoj tiel akurate kiel laŭ sunhorlo aj indikoj. Vere estas ke preskaŭ neniam li aŭdi is parolante, preferante fumi sen ese sian pipon. Liaj adeptoj tamen (ar iu granda homo havas siajn adeptojn) komprenis lin bonege kaj sukcesis ekscii liajn opiniojn.

Kiam malpla is al li legata aŭ rakontata temo, laŭmonioobserve, li fumis la pipon arde kaj eligis mallongajn, oftajn, kolerajn blovaŝojn. Se la temo tamen pla is al li, li enspiris la fumon malhaste kaj trankvile, in elblovante en malpezaj serenaj nubetoj. Foje, forprenante la pipon elbu]e, lasante la bonodoran vaporon kirli i iŝirkaŭnaze, li kapjesis solene en signo de nepra aprobo.

El tiu sekurejo tamen Ripon tempofine forpelis lia megera

edzino, subite interrompinte la trankvilon de la kunveno kaj mallamdinte ties anojn. Nek tiu eminentulo Nikolao Vedero scipovis eviti la langobatadon kiun trudis al li la terura diablino, kondamne dirante ke la gastejestro respondecas pri la senokupeco de lia edzo.

La kompatindan Ripon preskam entute malesperigis la afero. Lia sola rimedo eskapi bienan laboron kaj edzinan kriadon estis enmanigi la pafilon kaj forvagi en la arbaron. Tie li kutimis sidi i arbobaze kaj dividi la enhavaĵon de sia dorsosako kun Lupo kiun li kondolencis kiel kunviktimon de persekutado. "Estimata Lupo," li diris, "via mastrino hundovivigas vian vivon. Sed ne maltrankvili u pri tio, kara kunaĵo. Damre de mia vivado neniam mankos al vi apudstaranta amiko!" Lupo vostojesis, enrigardis sopire la mastran viza on kaj, se eblas al hundoj senti kompaton, mi opinias sincere ke tiu plenkore kunsupertis la emocion.

Okaze de longa, bela, amuntaga vagpromenado tiuspeca, senkonscie Ripo surgrimpis unu el la plej altaj partoj de Katskila-Montaro kie li okupi is pri sciur asado, sia plej jatata sportentreprene, kaj la silentaj solecejoj e%is kaj ree%is lian pafilbruadon. Anhelante, laci inte, li sin malsuprenŝetis malfru-posttagmeze sur verdan teraltaĵon, kovritan de montara herbaro, situantan sur klifeg-rando. Tra interarba malfermaĵo li povis superspektadi tutan malsupreku]antan pejza on etendi antan trans multajn mejlojn da fertilaj arbaroj. Li vidis fordistance la sinjoran Hudsonon, movi antan ege, ege malsupre de li lam sia silenta sed mo]ta fluvojo, elmontrantan reflektion de purpura nubo am velon de malhasta boateto haltinta por dormpamzo diversloke sur ia vitrobriila surfaco, tiam malaperantan finfine en la blua altaĵaro.

Aliflanke li enrigardis profundan, sova an, solecan, dikvilan abismon kies fundon plenigis falintaj kliferoj kaj kiun apenam atingis la reflektitaj radioj de la subiranta suno. Dum kelke da tempo Ripo restis ku]ante, primeditante tiun vidaĵon. Iompostioe la vespero antamenvenis. La montoj komencis ŝeti siajn longajn blujajn ombrojn trans la valojn. Prikonsciinte ke la ielo

nokti os jam longe antaŭ ol li povos atingi la vila on, li suspiris fortasone, antaŭpensante pri la teruroj kiujn estigos por li rea renkonti o kun Sinjorino Van-Vinklo.

En la momento kiam li eke entreprenis malsupreniri li amdis malproksiman vo on kriegi: "Ripo Van-Vinklo! Ripa Van-Vinklo!" Li irkamrigardis sed nenion vidis krom korvo fluganta solece trans la monton. Opinianta ke lin trompis iu fantazio, li forturni is cele denove al malsupreniri kiam li reamdis tra la silenta vesperaero la saman kriadon: "Ripo Van-Vinklo! Ripa Van-Vinklo!"

Samtempe Lupo hirtigis la dorsan hararon kaj, gramlante mallamte aliris kamrante la mastran flankon, enrigardante time la valetan. Nun Ripa sentis ekregi lin malprecizan anksiecon. Li rigardis maltrankvilege en la sama direkto kaj ekvidis strangan figuron suprenvenadi labore laŭ la rokaro, antaŭenklini ante sub la pezo de iu surdorsa ĵar o. Surprizis Ripon vidi homan estaŭon en tiu soleca kaj malfrekventata ejo. Supozante tamen ke temas pri samregionano bezonanta helpon li hastis malsuprengrimpi por apogi tiun.

Alveninte pli proksime li e pli surprizi is pro la malkutima aspekto de la nekonato. Tiu estis malalta kvadratformulo havanta dikajn veprajn harojn kaj grizajn intajn barbon. Li vesti is laŭ la antikva Nederlanda modo, surportante senmanikan veston irkamligitan etalie kaj plurajn isgenuajn pantalonojn (el kiuj la ekstera estis ege ampleksa) ornamitajn laŭflanke per butonvicoj kaj egenue per ĵetofuŝoj. Li portis surĵultre pezan bareleton, laŭajne plenigitan je alkoholaŝo, kaj pergeste invitis Ripon alproksimi i kaj kunsubteni la ĵar on. Kvankam iom timida kaj malfidante la novan konaton, Ripa konsentis kun sia kutima entuziasmo kaj, reciproke apogante unu la alian, ili suprengrimpis laŭ mallar a ravineto, verajne la seka fluejo de montotorento.

Dum ili suprengrimpis Ripa amdis de tempo al tempo longajn ruli antajn sonoradojn, kvazaŭ foran tondradon, sendube elfontintajn profundan ravinon am fendegon situantan inter altaj

rokoj is kiuj ilia malfacila irvojo ilin kondukis. Li pamzis momenton, supozante in la murmurado de unu el tiuj efemeraj fulmpluvegoj tiel ofte okazantaj altamontare, tiam antameniris. Trapasinte la ravinon ili atingis amfiteatroaspektan valetan irkamatan de perpendikularaj klifegoj preter kies randoj pendigis siajn bran ojn sursupraĵaj arboj, rezulte de kio la voja anto nur malofte ekvidis eretojn da blua ielo kaj klara vespernubo. Dum la tuta tempo Ripo kaj lia kuniranto penadis silente ar, kvankam la helpanto scivolemigis ekscii por kiu celo la nekonato entreprenis porti alkoholaĵbarelon laŭ la sovaĝa monto, tiulasta tamen havis iom strangan kaj malkompreneblan manieron kiu estigis miron kaj bremsis interkoni on.

Kiam ili eniris la amfiteatron, sin ekvidigis novaj mirigaĵoj. Sur centra ebenejo aro da malkutimaspektaj personoj kegloludadis. Ili vesti is en kurioza pasintepoka modo. Iuj surportis mallongajn Renesancstilajn jakojn; aliaj preferis senmanikajn jakojn kaj kunportis longajn tran ilojn en siaj zonoj; preskam iuj elmontris ampleksajn isgenuajn pantalonejn, konforme al la jam anoncita modo de la gvidanto.

Strangaj estis ankaŭ la mienoj. Unu havis grandan kapon, lar an viza on kaj etajn porkajn okulojn. Alia viza o ĵajnis konsisti entute el nazo kaj kroni is per blanka sukerbloksimila apelo ornamita de eta ruĝa kokvosto. Iuj surportis barbojn malsamformajn kaj -kolorajn.

Unu el tiuj ĵajnis esti la estro. Dika, maljuna sinjoro kun veterbatita viza o, li surportis la itan jakon, lar an zonon kun mallonga kurbi inta glavo, altan kronhavan apelon kun plumo, ruĝajn ĵtrumpojn kaj altkalkanumajn ĵuojn ornamitajn de kokarĉoj. La tuta ludantaro memorigis Ripon pri la figuroj aperantaj en malnova Flandra pentraĵo pendanta en la salono de Pastoro Van-Vajko, la vila a preĵestro, kunportita el Nederlando epoke de la koloniado.

[007]

La plej stranga aspekto de la afero, laŭ Ripo, estis tio ke, kvankam la ludantoj verĵajne distri is, ili elmontris la plej

seriozajn mienojn kaj estigis la plej misteran silenton, fari ante la plej malfeli a festantaro kiun li iam vidis. Interrompis la silenton de la okazaĵo nenio krom la bruoj de la kugloj kiuj, ruli ante, eĉis lammontare kiel mu antaĵ tondrojkrakoj.

Kiam Ripo kaj lia kuniranto atingis ilin, subite tiuj esis ludi kaj fiksrigardis la novalvenintojn kun tiel statumaniera senmovi o kaj tiel strangaj, krudaj, senentuziasmaj mienoj ke la koro de Ripo Janceli is en lia brusto kaj liaj genuoj intermarteli is. Lia kunulo nun malplenigis la bareleton je ties enhavaĵo, elver]ante tiun en grandajn flakonojn kaj indikante pergeste ke Ripo ilin disdonu al la ludantaro. Temante kaj tremante, li obeis. Tiuj trinkis la alkoholaĵon en nepra silento, tiam reaktivigis sian ludadon.

Iompostome malpli granda is la miro kaj anksieco de Ripo. Li e kura is, kiam neniu lin rigardis, gustumi la trinkaĵon kiu, li ekkonsciis, havis preskaŭ la saman saporon kiel bonkvalita Holando- ino. Li estis denaska soifulo kaj baldaŭ ne rezistis al la tento denove trinki. Unu erpo invitis ceteran kaj li ripetis tiel ofte siajn vizitojn al la flakono ke tempofine liaj sensoj superforti is, liaj okuloj na umis en la kapo kiu gradon post grado antamenklini is is kiam finfine li profunde ekdormis.

Veki inte, li konsciis situi sur la sama verda altaĵo de kie li unuafoje ekvidis la maljunulon suprengrimpadi el la valetio. Li frotis la okulojn: matena suno brilis; la birdoj saltetis kaj kvivitis; aglo radflugis supre, alfrontante puran montozefiron. "Certe," pensis Ripo, "mi ne dormis i-tie la tutan nokton!" Li ekmemoris la antaŭdormajn okazintaĵojn: la strangulon kun la alkoholaĵbareto; la montoravinon; la sova an retiri ejon inter la rokoj; la veaspektan kugloludantaron; la flakonon. "Ho, tiu flakono! Tiu abomena flakono!" pensis Ripo. "Kiun senkulpiĝaĵon mi rakontu al Sinjorino Van-Vinklo?"

Li irkamrigardis, ser ante sian pafilon, sed anstataŭ pura, bonoleita birdofusilo li trovis malnovan musketa on lin apudku]antan: rustotavolo kovris ian paftubon, ia seruro forfalas, ian fuston vermoj elman is. Li nun suspektis ke la

seriozmienaj festintoj de la montaro lin pri]ercis kaj, dozinte al li fortan alkoholaŝon, for]telis lian pafilon. Aldone, Lupo malaperis sed eblas ke i forvagiŝasante sciuron am perdrikon. Li fajfvokis la hundon kaj kriegis ian nomon, sed la entrepreno entute senrezulti is. La e%ooj resonigis liajn fajfojn kaj kriegojn sed alvenis nenia hundo.

[008]

Li elektis reviziti la scenejon de la pasintvespera kapriolado, kaj renkontonte tie restintan distri inton, informi i e tiu pri siaj pafilo kaj hundo. Ekstari inte por survoji i, li sentis rigidon en la artikoj kaj malfacilecon en sia irkapablo. " i-tiuj montaraj litoj ne konvenas al mi," pensis Ripo, "kaj se tiu ludaventuro spertigos al mi remmatismon, Sinjorino Van-Vinklo min pagigos altpreze."

Iom malfacile li atingis la valetan kaj trovis la ravinon lam kiu li kaj lia kunulo suprengrimpis la antaman vesperon. Surprizege, monta rojo nun fluus]amme malsupren lam la ravino, saltante de roko al roko, plenigante la valetan je babilumaj murmuradoj. Li sukcesis tamen suprengrimpa i lam ties bordoj, antamenpenigante tra densaŝoj de betulo, sasafraso kaj hamamelido, foje stumblante am impliki ante en la sova aj vitoj spiralingintaj siajn buklojn am irojn de arbo al arbo kaj etendintaj kvazaman kaptoreton lam lia irvojo.

Tempofine li atingis la lokon kie antame la ravino eniris la klifojn en la direkto al la amfiteatro sed restis tie neniaj indikaŝoj pri tia malfermaŝo. La rokoj estigis altan nepenetreblan muron super kiu la kaskado alvenis falante en tavolo da pluma]ammo, trafante malsupre lar an profundan basenon nigrigitan per la ombroj de la irkamanta arbaro. i-tie tial necesis ke Ripo haltu. Denove li alvokis vo e kaj fajfe sian hundon. Respondis al li nur la grakado de aro da senokupaj korvoj, distri ante alte en la aero super seka arbo apudstaranta sunan klifegrandon kaj kiuj, sekuraj en sia altejo,]ajnis malsuprenrigardi kaj primoki la konfuzon de la malbon]anca viro.

Kion fari? La mateno forpasadis kaj Ripo ege malsatis ar

mankis al li iu ajn matenman o. Li mal oji is pro la perdo de hundo kaj pafilo. Li timegis renkonti sian edzinon. Sed ne decas ke homo malsatmortu en la montaro. Li skuis la kapon, surjultigis la rustan armilon kaj, korsuferante pro eno kaj anksieco, ekhejmeniris.

Dum li alproksimi is la vila on li renkontis plurajn homojn sed rekonis neniajn. Tio lin surprizis ar li opiniis koni iujn tiuregionanojn. Cetere, ili vesti is malsammode kiel lia kutimo.

iuj lin fiksigardis reciproke surprizite kaj senescepte frotis la mentonon lin ekvidinte. La konstanta ripetado de la gesto instigis Ripon senatente in imiti, post kio li ekkonsciis, mirindege, ke lia barbo aktuale plilongi is je unu piedo.

Nun li jam eniris la antamkvartalojn de la vila o. Aro da strangaj geknaboj lin postkuris, kriegante primokante, indikante perfingre lian grizan barbon. Aldone la hundoj, neniun el kiuj li identigis kiel antaman konataĵon, postbojis lin dum li preterpasis. La vila o mem Jan i intis. i estis pli granda kaj pli dense enlo ata. Aperis lo domvicoj kiujn li neniam antame vidis. Malaperintis aliaj domoj kiujn antame li frekventis. Super la pordoj estis skribitaj strangaj nomoj. e la fenestroj elmontri is strangaj viza oj. io strangis.

[009]

Sian menson li nun malfidis. Li komencis dubi u li kaj la irkamanta mondo ne estas sor itaj. Certe tiu- i estas lia denaska vila o kiun li forlasis nur hieram. Jen elstaras Katskila Montaro. Jen mezdistance preterfluas la ar enta Hudsono. Jen situas iu monteto, iu valetio precize same kiel iam antame. Ripo ege perpleksi is. "Tiu hieramvespera flakono," li pensis, "malfeli e konfuzis mian kompatindan kapon!"

Nur iom malfacile li trovis la vojon alirantan lian propran domon kiun li alproksimi is kun silenta miro, atendante iun momenton amdi la stridan vo on de Sinjorino Van-Vinklo. Li ekkonsciis ke la domo ege malkomponi is: la tegmento enfalis; la fenestroj disi is; la pordoj dis arniri is. Duongrade malsatmortinta hundo aspektanta iom kiel Lupo kamra is proksime al

i. Ripo alvokis la beston lamnome, sed tiu knaris, vidigis la dentojn kaj foriris. Efektive tio estis malafablega ofendo. "E mia hundo," suspiris la malbon]anca Ripo, "min forgesis!"

Li eniris la domon, kiun, verdire, Sinjorino Van-Vinklo iam antame enbonordigis. i estis malplena, mizera, ver]ajne forlasita. Tiu dezerteco venkis iujn geedzajn timojn liajn. Lamte li alvokis siajn edzinon kaj infanojn. Dummomente lia vo o sonigis la solecajn ambrojn. Tiam denove io silentis.

Haste li eliris la domon kaj ege rapide survoji is en la direkto al sia antama distri ejo, la vila a gastejo. Ankam tiu malestis. Anstatamis in disfalema ligna konstrua]ego kun gapantaj fenestregoj el kiuj kelkaj estis rompita] kaj riparita] per malnovaj apeloj kaj subjupoj. Super la pordo estis pentrita] la vortoj: "Unio-Hotelo, de Jonatono Dolitlo". Anstatam la arbego antame ombradinta la antikvan trankvilan Nederlandan gastejeton nun elstaris tie alta nuda stango suprekronita de iu similanta ru an dorm apon kaj malsuprenpendante de kiu flirtadis flago sur kiu estis desegnita malkutima kuniga]o da steloj kaj strioj. Tio io strangis kaj malkompreneblis.

Sur la signo tamen li rekonis la rubenru an viza on de Re o Georgo sub kiu li tiel ofte antame fumis trankviligan pipon. Sed e tiu- i kurioze metamorfozi intis. La ru an mantelon anstatamis blu- kaj amkolora]o. Ne sceptron sed glavon retenis la mano. Deklivangulan apelon portis la kapo. Sube, pentrite en grandaj literoj, aperis la nomo: GENERALO VAXINGTONO.

Lamkutime irkam la pordo homamaso kunpremi is sed Ripo rekonis nenian viza on. Vajne la karaktero mem de la homoj]an i is. i havis aktivan, okupatan, disputeman kvaliton anstatam la kutimaj flegmo kaj dormema trankvilo. Vane li ser is la sa an Nikolaon Vederon, kun lia lar a viza o, duobla mentono kaj bela longa pipo, eligantan ne sencelajn diskursojn sed tabakajn fumnubojn. Vane li ser is Van-Bumelon, la lernejestron, dise informantan pri la enhava]o de malnovega]urnalo. Anstatame maldika galulo, kun po]oj plenigitaj je flugfo-

[010]

lioj, bombastadis fervore pri civitanrajtoj, elektoj, kongresanoj, libereco, Bunker-Monteto, herooj de sepdek ses kaj aliaj vortoj kiuj konsistigis por la mistifikita Sinjoro Van-Vinklo nepre Babelan ŝargonon.

La aspekto de Ripo, kun lia longa grizigita barbo, lia rusta pafilo, lia kruda vestaĵaro kaj la armeo da virinoj kaj infanoj lin postsekvantaj ekalkane baldam atentigis la tavernajn politikistojn. Ili irkamamasi is lin, okulkontrolante lin ege scivoleme de kapo al piedo. La oratoro alvenis lin hastacele kaj, iom lin apartigante, demandis "por kiu partio li votis?" Ripo lin fiksrigardis kun senpensa stulteco. Alia malalta sed aktiva uleto altiris lian brakon kaj levi inte piedpinten, demandis apudorele "u li estas Federalisto aŭ Demokrato?" Same kiel antaŭe Ripo ne sukcesis kompreni la demandon. Sciĵajna sinadmira maljunulo, surportante deklivangulan apelon, malfermis vojon tra la homamaso, dum la trapasado perkubute situigante apartajn homojn dekstra- kaj maldekstraflanken. Sin ekstariginte antaŭ Van-Vinklo, arkiginte unu brakon, ripoziginte la alian sur sian lambastonon, samtempe dum liaj akraŭidaj okuloj kaj akraŭgula apelo kvazaŭ penetris la animon mem de la reveninto, li demandis gravtone "kio lin alvenigis al la elekto kunportantan pafilon surjultre kaj postsekvatan de kanajlaro kaj u li celas esti tiu tumulton en la urbo?"

"Ho, ve! Sinjoroj," lamentis Ripo, iom konsternite, "mi estas simpla pacema viro, denaska i-lokano, lojala servanto de la reĝo, Dio benu lin!"

La irkamantoj eligis ĝeneralan kriegon. "Lojalisto! Lojalisto! Spiono! Rifuzu! Forigu lin! Li haste foriru!" Nur ege malfacile la sinadmiranto surportanta la oblikvangulan apelon repacigis la spektantaron kaj, dekoble plisoleniginte la frunto, denove demandis al la nekonata kulpinto kial li tien alvenis kaj kiun li servas? La kompatindulo deklaris humile ke li nepre ne celas esti malbonon, alveninte nur servante de kelkaj najbaroj antaŭe frekventintaj la tavernon.

"Nu, kiuj ili estas? Ilin nomu."

Ripo pensegis momenton, tiam demandis: "Kie estas Nikolao Vederó?"

Esti is iomtempa silento. Tiam maljunulo respondis en malpeza fajfsona vo o. "Nikolao Vederó! Nu, li jam mortis kaj forpasis antaŭ dek ok jaroj! Antaŭe en la pre eja tombo vidi is ligna tombosignaŝo informanta pri li sed poste ankaŭ tiu putris kaj foriris."

"Kie estas Bromo Du ero?"

"Ho, li soldati is komence de la milito. Iuj diras ke li mortis okaze de la atako e \tona-Kabo. Aliaj diras ke li dronis dum tempesto ekesti inta ebaze de Antonio-Nazo. Mi ne scias. Li neniam revenis."

[011]

"Kie estas Van-Bumelo, la lernejestro?"

"Ankaŭ li soldati is, generali is grandhonore, kaj nun postenulas en Kongreso."

La koro de Ripo mortumis kiam li priamdis la malfeli igajn Jan ojn okazintajn en lia hejmvila o kaj e liaj hejmmamikoj. Li sentis sin sola en la mondo. Ankaŭ lin mistifikis iu respondo ar temis pri grandegaj tempotruoj kaj malkompreneblaj aferoj: milito, kongreso, \tona Kabo. Mankis al li sufi e da kura o por demandi informojn pri ceteraj amikoj kaj malespere li kriegis: " u neniu konas Ripon Van-Vinklon?"

"Ho, Ripo Van-Vinklo!" ekkriis du-tri homoj. "Ho, certe! Jen situas Ripo Van-Vinklo tie for, sin apogante kontraŭmarben."

Ripo rigardis kaj vidis akuratan duoblaŝon de si en la epoko kiam li surgrimpis la monton: verĵajne tiel pigran kaj certe tiel malbone vestitan. Nun la kompatindulo entute konsterni is. Li pridubis sian propran identecon: u li estas si mem, u li estas aliulo? Meze de tiu konsterni o la deklivangul- apelulo demandis kiu li estas kaj kio estas lia nomo?

"Dio scias!" li ekkriis, sen daŭra penskapablo. "Mi ne estas mi. Mi estas iu alia. Jen mi estas tie for. Ne, tiu forulo estas alia homo staranta en miaj Ĵuoj. Hieraaŭvespere mi estis mi, sed mi

ekdormis surmonte kaj oni Jan is mian pafilon kaj io Jan i is kaj mi Jan i is kaj nun mi ne plu scias kiel mi nomi u nek kiu mi estu!

La apudstarantoj nun komencis sin rigardu unu la alian, kapjesi, palpebrumi gravmiene, bateti la fingrojn kontraŭfrunten. Oni proponis flustravo e sekurigi la pafilon cele al malhelpi la maljunulon sin malbonfartigi. Amdinte tiun proponon la sinadmiraŭto surportanta la sensimetrian apelon iom haste retiri is.

En tiu grava momento fre]viza a belforma virino sin antamen]ovumis tra la homamaso, celante ekvidi la grizbarban viron. Li portis en la brakoj diketan infanon kiu, ektiminte pro la a a aspekto de la grizbarbulo, ekploregis. "Silentu, Ripo!" li kriordonis. "Silenton, mi petas, stultuleto! La maljunulo ne vin difektos." La nomo de la infano, la maniero de ties patrino, la tono de lia vo o, io aktivigis en lia menso sinsekvon da memoraĵoj. "Kio estas via nomo, estimata bonvirino?" li petis.

" uditio Gardenjero."

"Kaj la nomo de via patro, kio i estis?"

"Ho, la kompatindulo! Ripo Van-Vinklo li nomi is sed jam forpasis dudek jaroj ekde kiam li forlasis nian hejmon kun sia pafilo kaj neniam poste reamdigis novaĵojn pri si. Lia hundo hejmenrevenis sen li. u li sin mortpafis, u Indianoj lin forkaptis, pri tio neniu certas. Mi estis tiam nur knabineto."

Restis al Ripo nur unu plua demando por starigi, sed li starigis in kun hezita vo o.

"Kie estas via patrino?"

"Ho, li mortis antaŭ nur mallonga tempo, rompinte sangoangion okaze de kverelo kun Nov-Anglia kolportisto."

Almenaŭ tiu informero sentigis al Ripo iom da konsolo. La honesto viro ne plu kapablis sin reteni. Li irkambrakis kaptomodesian filinon kaj Jan infanon. "Mi estas via patro!" li ekkriis. "Antaŭe Ripo Van-Vinklo la juna! Hodiaŭ Ripo Van-Vinklo la maljuna! u neniu rekonas la kompatindan Ripon Van-Vinklon?"

iuĵ staradis mirigite, is kiam maljunulino, elirante ĵancelpaĵe la amason, metis la manon surfrunten kaj dummomente okulkontrolante sub ĵi la vizaĵon de Ripo, proklamis: "Certege! Ripo Vin-Vinklo li estas! Ripo mem! Bonan hejmenrevenon, longtempa najbaro! Nu, kie vi pasigis tiujn dudek longajn jarojn?"

Sian aventuron Ripo rapide rakontis ar la dudek jarojn li pasigis same kiel unu nokton. La najbaroj fiksrigardis, amskultante la rakonton. Iuj palpebrumis unu al la alia kaj envangenigis la langon. La sin admiranto kun la deklivangula apelo, alreveninte la scenejon nur fine de ĵiu dan ero, malgajigis la buĵon kaj ĵancelis la kapon, responde al kio okazis ĵenerala kapĵanceli o tra la tuta kunvenintaro.

Tiuj kunkonsentis tamen agi lam la opinio de Petro Vanderdonko kiun ili vidis ĵus tiam antamenveni malrapide lam la vojo. Li estis posteulo de la samnoma historiisto kiu verkis unu el la plej fruaj raportoj pri la provinco. Petro, la plej aĵa lo anto de la vilaĵo, estis bone informita pri ĵiuj mirindaj okazintaĵoj kaj tradicioj de la regiono. Tuj li memoris Ripon kaj konfirmis en ege kontentiga maniero la raporton de tiu. Li certigis al la vilaĵanoj tion ke, lam informo transdonita al li fare de lia historiista antamulo, ekde ĵiam strangaj estaĵoj hantis Katski-lajn Montojn. Ekzemple, la multfama Hendriko Hudsono, unua malkovrinto de la rivero kaj la regiono, rendevuas en tiu loko ĵiujn dudek jarojn kun la ĵipano de Duon-Luno, tiel sukcesante reviziti la agadejon de sia antama entreprenado kaj prizorgi la riveron kaj la urbon portantajn lian nomon. Aldonekzemple, la patro de Petro vidis ilin foje, vestitajn lam antikva Nederlanda modo kaj ludkuglantajn en la montovaleto. Petro amdis proprapersone iun someran posttagmezon iliajn forajn tondrokraksonajn kuglopilkojn.

Por mallongigi longan historion, la kuni intaro diskuni is, preferante okupi ĵi denove pri la pli gravaj aferoj de la elekto. La filino de Ripo lin hejmenkondukis ĵe si. Ĵi predisponis komfortan [013]

bonmeblitan dometon kaj dikan gajan kultivistan edzon kiun Ripo rekonis kiel unu el la buboj antaŭe surgrimpadintaj lian dorson. Rilate al la filo kaj heredonto de Ripo, kiu estis la duoblulo de la patro kaj kiu vidi is antaŭe sin apogante kontraŭmarben, tiu dungi is kiel laboristo sur la familia bieno. Li elmontris tamen heredan preferon okupi i pri io ajn krom siaj proprabienaj devoj.

Ripo nun reaktivigis siajn antaŭajn promenadojn kaj kutimojn. Baldam li rerenkontis multajn antaŭajn kunulojn, kvankam ili iomege suferis pro uzdifektado kaj tempoerodado, kaj li komencis preferi amiki i kun la noveminenti antaŭa generacio e kiu li baldam sin ege estimigis.

Havante nenion farotan ehejme, atinginte tiun feli an a on kiam viro rajtas senokupi i senripro e, li reprenis denove sian surbenkan sidlokon e la gasteja pordo kaj eminenti is kiel unu el la patriarkoj de la vila o kaj kronikistoj pri la forpasintaj "antammilitaj" jaroj. Necesis al li iom da tempo antaŭ ol povi sin isdatigi pri aktualaj kla aŝoj am ekkompreni la strangajn eventojn okazintajn dum lia dormado: ekzemple, tion ke okazis sendependeca milito; ke la lando maljungi is disde malnova Anglio; ke, anstataŭ esti servanto de Lia Re a Mo]to Georgo la Tria li nun estis libera civitano de Unui intaj \tatoj.

Efektive, Ripo neniel estis politikisto. \tataj kaj imperiaj Jan oj neniel lin afekciis. Restis tamen unu specio de despotismo sub kiu li longe suferis: virinjupa regado. Feli e, tio nun fini is. Li forigis la kolon el la jugo de la geedza vivo. Li rajtis forlasi kaj reveni la hejmon laŭvole sen timi la tiranecon de Sinjorino Van-Vinklo. Tamen kiam ajn oni menciis Jan nomon, li Jancelis la kapon, levis la Jultrojn, rigardis ieldirekten: konduto kiu interpreteblis kiel am rezignacio pri lia sorto am ojo pri lia savo.

Li kutimis rakonti sian historion al iu fremdulo alveninta la gastejon de S-ro Dolitlo. Komencaetape, laŭ onia observo, li iom Jan is diversajn detalojn okaze de iu nova rakontado, pro tio sendube ke li nur tre lastatempe veki is. Finfine tamen la evento konkreti is en la rakonton kiun mi ŝus raportis kaj iuj viroj,

virinoj kaj infanoj de la regiono in parkerigis. Iuj iam pretendis dubi ties veron, deklarante ke Ripo frenezi is kaj ke raportante pri la afero li iam malkonstantas. La maljunaj Nederlandaj lo antoj tamen, preskam senescepte, bonvolis in kredi. E hodium, kiam ajn ili amdas somerposttagmezan fulmotondron en Katskilaj Montoj, ili diras ke Hendriko Hudsono kaj lia Jipanaro ludkuglas. Komuna deziro de iuj virinregataj edzoj de la regiono estas, kiam la vivo tro monotoni as, ekpovi trinki trankviligan erpon el la flakono de Ripo Van-Vinklo.

AL LA LEGANTO

Estimata kaj Kara Leganto! Ĉu iam perfida malsano vin embuskis meze de agrabla ekskurso? Ĉu ĉi stumbligis viajn kalkanojn kaj izoligis vin en la soleco de gasteja ĉambro, nombrantan la lacigajn horojn dum tiuj preterpasis? Se jes, vi scipovos min kompati. Jen mi estas, interrompite dum la evoluo de mia ekskurso sur la belaj bordoj de Rejno-Rivero kaj enlitigite pro malbonfarto en tiu- ĉi malnova landlima urbo Majenco. Mi el erpis ĉiun distrikton rimedon. Mi konas la vojon de ĉiu horloĝo kiu anoncas kaj la sonon de ĉiu sonorilo kiu sonoras en la loko. Mi scias precize en kiu sekundo amskulti la unuan ekbaton de la Prusa tamburo kiu alvokas la garnizonon al la paradejo, am ĉi kiu horo atendi la foran muzikon de la Aŭstria militbando. Ĉiuj tiuj finestis ĉi lacigaj por mi. Eĉ la bone konata promenpaŝaro de mia kuracisto dum li ĉiamiras malrapide la koridoron, efektivigante kuracadon en la grincado mem de siaj ĵuoj, ne plu estigas plaĉon interrompon al la monotonio de mia apartamento.

Dum iom da tempo mi entreprenis ĉarmi la lacigajn horojn lernante la Germanan lingvon sub la estrado de Katarino, la bela filineto de mia gastiganto. Baldaŭ tamen mi konsciis ke eĉ la Germana ne havas sufiĉan forton por kontentigi malviglajn orelojn kaj la konjugado de la verbo *ich liebe* povus senpotenci ĉi, kiel ajn rozkoloraj estu la ĉi eldirantaj lipoj.

Mi deziris legi sed mia menso malkonsentis koncentri ĉi. Mi kontrolis volumon post volumo sed ĉi ĉi forĵetis kun malplezuro. "Nu, tial," diris mi tempofine, senesperigite, "se mi ne kapablas legi libron, mi verku unu." Neniam ekkoncepti ĉi pli bonĵanca

ideo. Tuj ĉi havigis al mi okupi ĉon kaj distri ĉon. Verki libron konsideri ĉis en malnovaj tempoj kiel labora kaj malfacila entrepreno, ĉar oni nomis "verko" la plej sengravecan elpensata ĉon kaj la mondo parolis kun miro kaj pietato pri "la laboro de la ĉa emuloj". Tiujn aferojn oni pli bone komprenas hodiaŭ.

Danke al la plibonigoj okazigitaj en ĉiuj specoj de fabrikado, la librofara arto jam sin konigis eĉ en siaj plej malaltnivelaĵoj detaletoj. Ĉi estas amoro. La senokupuloj skriba as foliantojn por pasigi la tempon. Junaj entlemanoj ĉetverkas paron da dozavoj dum la ĉamzintervaloj de la sportsezono. La junulino estigas sian volumaron kun la sama facilo kun kiu ĵia avino fabrikis aron da se malsupraĵoj.

Tial ankaŭ mi eksentis la deziron verki libron kaj la leganto konscios facile ke kontentigi la deziron ne estis malfacila afero. Mi serĉis mian teknon kaj serĉis kontrolis inter miaj memoraĵoj tiujn ĵvebantajn materialojn kiujn homo kutime kolektas voja ante, kaj mi ilin aran ĉis en ĉi-tiu verketo.

[015]

ĉar mi konscias ke ni vivas en rakontdira kaj rakontlega epoko kaj ke la mondo ĵatas instrui ĉi pere de apologio, mi kunresumas en kelkajn rakontojn la lecionojn kiujn plaĉas al mi transdoni. Povas esti ke ili ne havas distripovon, malsame kiel la rakontoj kiujn raportas multaj el miaj samepokuloj. Tamen mi alttaksas ilin pro la solida moralaĵo kiun enhavas ĉi el ili. Eblas ke tio ne videblas en la unuaj legmomentoj sed la leganto certe konscios pri tio ilin finleginta. Mi preferas sanigi la mondon per mildaj aliĝaĵoj, ne per perfortaj dozoj. Efektive, necesas ke la malsanulo neniam konsciu pri tio ke li prenas dozon. Mi lernis almenaŭ tion rezulte de miaj spertoj submane de la estimata Hipokrato de Majenco.

Mi ne favoras tial tiujn nudvizaĵajn rakontojn portantajn siajn moralaĵojn sursurface, fiksrigardantajn senpere la vizaĵon de la leganto. Ili sufiĉas por forturni la ofendi eman leganton. Tute kontrame, mi ofte kaĵis mian moralaĵon, kamuflante ĉin lameble plej multe per sukeraĵoj kaj spicaĵoj por ke, dum la ordinara

leganto amskultas kun malfermita buĵo fantom- am amrakonton, li ricevu en la gor on solidan moralecboluson tien ruzen]ovitan sen iam konscii pri la ruzo.

Pro tio ke la publiko emas scivoli pri la fontoj el kiuj amtoro erpas siajn rakontojn, ne certante u i rajtas nek is kiu punkto ilin fidi, mi informu ke Aventuro de la Germana Studento, am la lasta parto de i, bazi as sur anekdoto transdisponigita al mi el, lamraporte, Francilingva fonto. Efektive, oni diris al mi, post kiam mi jam verkis in, ke Angla amtoro estigis genian samfonte bazitan rakonton. Mi neniam vidis tamen presitan ekzempleron am de la unua am de la dua. Kelkaj cirkonstancoj de Aventuro de la Mistera Pentraĵo kaj de Rakonto de la Juna Italo estas svagaj memoraĵoj pri anekdotoj rakontitaj al mi antam kelkaj jaroj sed mi ne scias el kiuj fontoj mi ilin akiris. Aventuro de la Juna Pentristo inter la banditoj pruntepreni is preskam entute de amtentata manuskripto rakontaĵo.

Pri la ceteraj rakontoj enhavataj en i-tiu verko, kaj efektive pri miaj rakontoj enerale, mi povas starigi nur unu komenton. Mi estas maljuna voja anto. Mi iom legis, amdis kaj vidis pli, kaj pleje revadis. Mia cerbo tial plenas je multegaj diversaĵoj. Kiam mi voja as, tiuj heterogenaj temoj miksi as en mia menso, same kiel vestaĵoj miksi as en malbone pakita ekskursokofro. Tial kiam mi entreprenas eltiri fakton mi ne certas u mi legis, amdis am revis in. Kaj mi iam dubas pri kiom el miaj propraj rakontoj mi rajtas kredi.

Atentinte tiujn informojn, vi nun eklegu, estimata legonto, kun bona deziro, kaj preter io, kun bona humoro, la kolektaĵon kiu i-tie prezenti as. Se finesti as malbonaj la rakontoj per kiuj mi vin provizas, almenaŭ ili finesti as mallongaj. Tial neniu laci os dum longa tempo legante ununuran rakonton. "Malsameco armas," deklaras iu poeto.

\an o trankviligas, e se la]an o iras de malbono al plimalbono. Kiel mi multofte konsciis voja ante en dili enco, eblas al la sidanto iom sin komfortigi]an ante sidpozon kaj kontuzi ante

en nova parto de la korpo.

iam via,
ofredo Kraĵono

Datigita je Hotel-Darm]tato
kontramvide de Hotel-Parizo
Majnco, alie nomi anta Majenco

AVENTURO DE LA GERMANA STUDENTO

En]torma nokto, en la tempesta epoko de Franca Revolucio, juna Germano revenis al sia loĝejo je malfrua horo trans la malnovan parton de Parizo. La fulmo brilis kaj la lamtaj tondrokrakoj klakadis lam la altaj mallarĝaj stratoj. Sed unue mi iom parolu al vi pri tiu juna Germano.

Gotfredo Volfgango estis juna viro de bona familio. Li studis dum kelke da tempo en Gotingeno, sed havante vizian kaj entuziasman karakteron, li vagrenkontis tiujn senbridajn kaj spekulativajn doktrinojn tiel ofte mistifikintajn Germanajn studentojn. Lia izolita vivmaniero, lia intensa diligenteo kaj la aparta naturo de liaj studobjektoj efikis sur lin ne nur mense sed ankam korpe. Lia sano estis difektita; lia imago, malsanigita. Li sin indulgis farante fantaziajn konjektojn pri spiritaj esencoj is kiam, kiel Svedenborgo, li konsistigis irkam si idealan mondon sian. Li konceptis la ideon, fontintan el mi ne scias kiu kamzo, ke lin superpendas malbona influo: malica genio am spirito celanta lin malliberigi kaj certigi lian damnon. Tia ideo trudis al lia melankolia temperamento, estigis la plej mal oĝajn efikojn. Li marasmi is kaj deprimiti is. Liaj amikoj ekkonsciis pri la lin enanta mensa malsano kaj opiniis ke la plej bona sanigo estos transloki o. Tial oni sendis lin al Parizo por finplenumi sian lernadon inter la tieaj pompoj kaj distraĵoj.

Volfgango atingis Parizon je la ekkomenco de la revolucio. Unue la popola deliro kaptis lian entuziasman menson kaj lin ravis la tiamaj politikaj kaj filozofiaj teorioj. Tamen la sekvintaj

sangaj scenoj lokis lian tuĵon eman naturon, namzigis lin pri la socio kaj la mondo kaj des pli hermitigis lin. Li sin izoligis en soleca apartamento de Latin-Lando, la kvartalo de la studentoj. Tie, en morna strato proksime al la monaĉecaj muroj de Sorbono, li entreprenis siajn plej ĵatatajn spekulativadojn. Foje li pasigis sinsekvajn horojn en la grandaj bibliotekoj de Parizo, tiuj katakomboj de forpasintaj amatoj, serfosante iliajn amasojn da polvaj kaj arkaikaj verkoj esperante malkovri nutraĵon por sia malsana apetito. Li estis, por tiel diri, literatura nekrofiliulo, bankedante en la ostejo de putrinta literaturo.

Volfango, kvankam soleca kaj ermitema, havis ardan temperamenton, sed dum kelke da tempo ĝi influis nur lian imagon. Li estis tro timida kaj malmondeca por amindumi belulinojn sed li admiris entuziasme la virinan belecon kaj en sia soleca ĉambro ofte sin perdis revante pri viditaj formoj kaj vizaĵoj kaj lia fantazio ornamis bildojn pri beleco multe superantajn tiujn de la reala mondo.

Dum lia menso enestis tiun ekscititan kaj sublimitan staton, kio estigis eksterordinaran efekton en li. Ĝi estis virina vizaĵo de transcenda beleco. Tiel forta estis la efekto ke li prisoniris ĝin foje kaj refoje. Ĝi hantis liajn dumtagajn pensadojn, liajn dumnoktajn dormadojn. Finfine li arde enamiĝis al tiu sonĉambro. Ĝi damnis tiel longe ke ĝi fariĝis unu el tiuj fiksitaj ideoj kiuj hantas la mensojn de melankoliaj viroj kaj ofte misidentigas kun frenezio.

Tia estis Gotfredo Volfango kaj tia lia stato en la tempo kiun mi menciis. Li hejmenrevenis malfruhore iun Ĵortman nokton laŭ kelkaj malnovaj kaj malhelaj stratoj de Marĉo-Kvartalo, la antikva parto de Parizo. La laŭtaj tondrokrakoj klakadis inter la altaj domoj de la mallarĝaj stratoj. Li atingis Grevo-Placon, la lokon kie ekzekutoj efektiviĝis. La fulmo tremetis inter la altaĵoj de la antikva Urbodomo kaj faligis flagretantajn briletojn sur la malplenejon antaŭ ĝi. Dum li transiris la placon, Volfango kiamre retiriĝis pro hororo sin trovinte apud la gilotino. Estis

la kulmino de la teroregno kiam tiu timigea mortilo staris iam en preteco kaj ian e]afodon konstante malsekigis la sango de honestaj kaj kura aj homoj. Tiun tagon mem i jam vigle ludrolis en bu oentreveno kaj tie i staris, makabre armite, meze de silenta kaj dormanta urbo, atendante fre]ajn viktimojn.

La koro de Volfango malsani is en li kaj li forturni is trema ante disde la horora aparato kiam li ekvidis ombran formon kvazam kamranta ebaze de la]tuparo supreniranta al la gilotino. Sinsekvo da brilegaj fulmoflagra]oj malkovris in pli klare. i estis virina figuro vestita nigrakolore. Vi sidis sur unu el la malsupraj]tupoj de la e]afodo, antamenklini ante, ka]ante sian viza on sur la genuoj. Viaj longaj tamzitaj harbukloj pendis istere malsupren funelante la pluvon kiu falis torente.

Volfango pamzis. Tiu soleca vemonumento kamuflis ion teruran. La virino aspektis kiel malkomunrangulino. Li sciis ke la epoko plenas je sorto]an oj kaj multaj belaj kapoj antame dormintaj sur lanugo nun vagnomadas senhejme. Eble i-tiu kompatinda lamentanto mal ojigita far la timiga hakilo sidis surrante de la ekzisto disde kie estis jam lan ita en foran eternecon io kion]i altvalorigis.

Li alproksimi is kaj alparolis]in kun kompataj akcentoj. Vi levis la kapon kaj lin rigardis sova e. Vi konceptu lian surprizon kiam li ekvidis en la hela fulmlumo la viza on mem lin hantintan en liaj son oj. i estis pala kaj mal oja, tamen rave belega.

Tremante pro potencaj kaj kontra]starantaj emocioj, denove Volfango alparolis]in. Li diris ion pri]ia estado en mal]irmi o je tiel malfrua noktohoru kaj pri la furiozo de la]tormo kaj proponis]in konduki is e]iaj amikoj. Vi indikis la gilotinon kun fingrogesto de horora signifo.

"Mi havas nenian surteran amikon," diris]i.

[019]

"Tamen vi havas hejmon," diris Volfango.

"Jes. En la tombo!"

La studenta koro fandumi is reage al tiuj vortoj.

"Se nekonato rajtus starigi inviton," diris li, "sen riski sin miskomprenigi, mi proponus mian modestan loĝon kiel Ĵirmon kaj min kiel loĝalan amikon. Mi mem havas neniajn amikojn en Parizo kaj estas fremdulo en ĉi-tiu lando. Sed se mia vivo povus vin servi, ekdisponu ĉi tiu mi eble oferos antaŭ ol permesi difekton al humiligon vin atingi."

Estigis efekton la honesta seriozo de la konduto de la junulo. Favoris lin ankoraŭ lia fremdlanda parolmaniero, pruvante ke li ne estis banaldiraŝa Parizano. Efektive, amanta entuziasmo havas maldubendan elokventecon. La senhejma nekonatino sin konfidis senrezerve al la protektado de la studento.

Li subtenis ĵiajn hezitajn paŝojn dum ili transiris Nov-Ponton proksime al la loko kie popolamaso lastatempe terenŝetis la statuon pri Henriko la Kvara. La Ĵtormo jam paciĝis kaj la tondro muĝetis en la fora distanco. Parizo entute silentis. Tiu granda vulkano da homaj pasioj dormis dumtempe, kunigante freŝan potencon por la venontaga erupcio.

La studento kondukis sian zorgatinon tra la antikvaj stratoj de Latin-Lando, laŭlonge de la malhelaj muroj de Sorbono, ĉi tiu la granda morna hotelo kiun li enloĝis. La maljuna pordistino ilin enlasinta fiksrigardis surprizite la malkutiman vidaĵon kiun konsistigis la melankolia Volfango kaj lia nova amikino.

Enirante sian apartamenton, la studento ruĝiĝis kiel neniam antaŭe pro la malabundeco kaj ordinareco de sia loĝejo. Li disponis ununuran ambron--malnovmodan salonon--ege ornamitan per izaĵoj kaj fantazie meblitan per restintaĵoj de antaŭa lukso ĉi tiu en unu el tiuj domegoj de Luksemburgo-Palaco-kvartalo antaŭe apartenintaj al nobeloj. Ĉi tiu pleneĝis je libroj kaj paperoj kaj ĉi tiuj kutimaj studentaj havaĵoj kaj lia lito staris en ambroekstremaŝa alkovo.

Kiam lumoj alportiĝis kaj Volfango povis pli bone rigardi la nekonatinon, ĵia aspekto des pli forte ravis lin. Ĉia vizaĵo estis pala sed blindige bela, reliefigite per abundo da korakkolora hararo ĉi tiu irkampendanta en bukloj. Ĉiaj okuloj estis grandaj

kaj brilaj kaj havis apartan rigardmanieron kiu ĵajnis preskam sova a. Ĥia korpo, lam la kelkaj indicoj kiujn elmontris ĵia nigra robo, havis perfektan simetrion. Ĥia tuta aspekto estis ege impona, kvankam ĵi vesti is en modo ege simpla. La ununura ornamaĥo kiun ĵi surportis estis lar a, nigra, irkamkola rubandoagrafita per diamantoj. Nun ekstari is antam la studento la [020] problemo kiel pritrakti la senrimedan estaĥon enirintan ĥetrapide lian respondecejon. Li konsideris forlasi sian ambron al ĵi kaj ser i aliloke ĵirmejon por si. Tamen tiel ravis lin ĵia beleco, sor o ĵajnis tiel forte influi liajn pensojn kaj sensojn ke li ne sukcesis sin apartigi disde ĵia kompanio. Ankam ĵia maniero estis malkutima kaj neklarigebla. Ĥi ne plu parolis pri la gilotino. Ĥia mal oĵo malpligrandi is. La atentoj de la studento venkis unue ĵian fidon kaj tiam, verĵajne, ĵian koron. Ĥi estis, lamindikaĥe, entuziasmulino, same kiel li estis entuziasmulo, kaj la samspecanoj baldam sin komprenis unu la alian.

En la furoramo de la momento, Volfango konfesis la pasion kiun li sentis pri ĵi. Li rakontis al ĵi sian misteran son on, kiel ĵi venkis lian koron jam antam ol li iam vidis ĵin. La rakonto ĵin afekciis strange kaj ĵi konfesis esti sentinta por li altiron egale neklarigeblan. Estis epoko de senbrida teorio kaj senbridaj agoj. Malnovaj antamĵu oĵ kaj supersti oĵ forbalai is.

io evoluis subrege de la Diino de Rezonado. Inter aliaj stultaĥoj de la antikva periodo, la formoj kaj ceremonioj de geedzi o komencis konsideri i e honoraj mensoj kiel superfluaj ligoj. Sociaj interkonsentoj fari is furormodo. Volfango estis tro teoriulema por ke ne infektu lin la liberalaj doktrinoj de la epoko.

"Kial ni aparti u unu disde la alia?" diris li. "Niaj koroj estas unui intaj. Antam la rigardo de rezono kaj honoro ni estas kvazam unu. Kial ni bezonu malpurajn formojn por kunligi superajn animojn?"

La fremdulino amskultis emocie. Verĵajne ĵi jam eduki is pri la sama filozofio.

"Vi havas nek hejmon, nek familion," li damre parolis. "Mi

estu io por vi, am pli bone, ni estu io unu por la alia. Se formon ni bezonas, formon ni observu. Jen mia mano. Mi devontigas min al vi por iam."

"u por iam?" diris solene la nekonatino.

"Por iam!" ripetis Volfango.

La fremdulino alprenis la etenditan manon. "Tial mi estas via," Ji murmuris kaj falis sur lian bruston.

La sekvintan matenon la studento forlasis sian dormantan edzinon kaj eliris frufore seronte apartamenton kiu pli konvenu al lia nova situacio. Kiam li revenis, li trovis la virinon kuŝantan sur la lito kun unu brako kaj la kapo preterpendantaj la randon de la meblo. Li alparolis Jin sed Ji ne respondis. Li antaŭenpaŝis por veki Jin el ŝia malkomforta kuŝpozo. Kiam li alprenis ŝian manon, ŝi estis malvarma. Li sentis nenian pulsobatadon. Ŝia vizaĝo estis pala kaj makabra. Unuvorte, kadavro Ji estis. Hororigite, frenezigite, li alarmis la domloĝantaron. Sekvis sceno de konfuzo. La polico alvokiis. Policano eniris la ĉambron. Li retiriis salte ekvidinte la kadavron.

"Bon ielo!" li ekkriis. "Kiel tiu virino alvenis ĉi-tien?"

"u vi havas informaĵojn pri Ji?" diris aŭde Volfango.

"u informaĵojn mi havas?" respondis la policano. "Ni gilotiniis ĉi ĉi-hieram."

Li antaŭenpaŝis, disigis la nigran kolumon ĉirkaŭantan la kolon de la kadavro kaj la kapo terenruliis.

La studento ekfrenezegiis. "La diablo! La diablo min ekposedis!" li ĵirkriis. "Mi estas eterne perdita!"

Ili entreprenis lin trankviligi sed vane. Ekposedis lin la timiga kredo ke malica spirito revivigis la mortan korpon por forkapti lin. Li senbonsenciis kaj mortis en frenezejo.

Ĉi-tie la maljunulo kun la hantita kapo findiris sian rakonton.

"Kaj u ĉi-tio estas amanta fakto?" diris la scivolema viro.

"Nedubenda fakto," respondis la alia. "Mi amdis ĉi ĉi de la plej bona aŭtoritato. La koncerna studento mem rakontis ĉi ĉi al mi. Mi vidis lin en frenezejo de Parizo."

***END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK TRI
NOVELOJ***

Credits

April 20, 2007

Project Gutenberg Edition

Robert L Read

Joshua Hutchinson

Online Distributed Proofreading Team

A Word from Project Gutenberg

This file should be named 21195-pdf.pdf or 21195-pdf.zip.

This and all associated files of various formats will be found in:

<http://www.gutenberg.org/dirs/2/1/1/9/21195/>

Updated editions will replace the previous one — the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the Project Gutenberg™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away — you may do practically *anything* with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

The Full Project Gutenberg License

Please read this before you distribute or use this work.

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase Project Gutenberg), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License (available with this file or online at <http://www.gutenberg.org/license>).

Section 1.

General Terms of Use & Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A.

By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B.

Project Gutenberg is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C.

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (the Foundation or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D.

The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E.

Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1.

The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase Project Gutenberg appears, or with which the phrase Project Gutenberg is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at <http://www.gutenberg.org>

1.E.2.

If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase Project Gutenberg associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3.

If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4.

Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5.

Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1

with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6.

You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than Plain Vanilla ASCII or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ web site (<http://www.gutenberg.org>), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original Plain Vanilla ASCII or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7.

Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8.

You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project

Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.

You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9.

If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1.

Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain Defects, such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2.

LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES — Except for the Right of Replacement or Refund described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADE-MARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3.

LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND — If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4.

Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS,' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5.

Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6.

INDEMNITY — You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2.

Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™

and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3.

Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://www.gutenberg.org/fundraising/pglaf>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://www.pgla.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gnewby@pglaf.org

Section 4.

Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://www.gutenberg.org/fundraising/donate>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online

payments and credit card donations. To donate, please visit:
<http://www.gutenberg.org/fundraising/donate>

Section 5.

General Information About Project Gutenberg™ electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Each eBook is in a subdirectory of the same number as the eBook's eBook number, often in several formats including plain vanilla ASCII, compressed (zipped), HTML and others.

Corrected *editions* of our eBooks replace the old file and take over the old filename and etext number. The replaced older file is renamed. *Versions* based on separate sources are treated as new eBooks receiving new filenames and etext numbers.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.